

TEKST VIOLA WEEDA FOTO'S CORBIS & VIOLA WEEDA

VIOLA WEEDA, SINDS EEN HALF JAAR DOKTER, GAAT VOOR HET EERST OP MEDISCHE MISSIE. LAND VAN BESTEMMING: NEPAL. HIER HELPT ZE ERNSTIG ZIEKE KINDEREN, NONNEN EN VLUCHTELINGEN. OOK LEERT ZE MET HANDEN EN VOETEN AAN VERPLEEGKUNDIGEN HOE ZIJ STRAKS ZELF KINDEREN KUNNEN ONDERZOEKEN.

Met klam zweet op m'n rug en een rugzak vol medicijnen en medische spullen kom ik aan op het vliegveld van Kathmandu. Op elke hoek staat een soldaat met geweer. Voor het eerst in mijn leven ga ik mee met een

medische missie. Hoewel ik op mijn werk op de afdeling chirurgie veel zieke mensen heb gezien, denk ik dat dit werk in Nepal van een andere orde zal zijn.

Ik ga zoveel mogelijk kinderen in de omgeving van Kathmandu onderzoeken en behandelen met een team van Medical Checks for Children (MCC). Het gaat om kinderen die anders geen medische zorg krijgen. Dat doet deze stichting al acht jaar. De kinderen die door MCC zijn gezien, groeien beter, zijn gezonder en doen het beter op school. Het effect is ook psychisch: door de exclusieve aandacht krijgen de kinderen het gevoel dat er een plek voor hem of haar in deze wereld is. Deze keer voeren we onze medische checks uit op scholen, in een nonnenklooster, in dorpen en zelfs in een vluchtelingenkamp. MCC-initiatiefnemer en kinderarts-intensivist Ines von Rosenstiel is teamleider. Verder zijn onder anderen co-assistenten Joost en Janneke, spoedeisendehulp-arts Mariska en ziekenhuisdirecteur Kees mee. >

WERKEN ALS DOKTER IN NEPAL

Een monnik
biedt aan dat
ik wel bij hem
op de kamer
kan slapen

◀ Voor de start van de missie ben ik een paar dagen in Kathmandu en omgeving om het land te leren kennen. Het leven in Nepal speelt zich af van vijf uur 's ochtends tot negen uur 's avonds, daarna is er niemand meer op straat. Dat wordt goed duidelijk als we met een paar meiden op een avond na een drankje in het toeristisch centrum door de taxichauffeur naar de verkeerde plek worden gebracht. Om één uur 's nachts kom ik eindelijk bij mijn hotel aan. Mijn kamer is inmiddels vergeven. Een ander hotel zoeken is geen optie meer. Gelukkig hoort het hotel bij een klooster: een monnik biedt aan dat ik bij hem op de kamer mag slapen. Zo maak ik even later samen met een boeddhistische monnik mijn bed op en na een goed gesprek kan ik toch nog lekker slapen. Verbaasd ontdek ik dat de monnik zijn gemillimeterde haardos met Elsève wast, dezelfde shampoo als ik thuis gebruik.

De volgende dag is het hele team voor het eerst bij elkaar. We werken volgens een carrousel: de kinderen gaan achtereenvolgens langs stations voor registratie, het meten van lengte en gewicht, bepalen van het bloedgehalte, lichamenlijk onderzoek en diagnoses, eventueel urineonderzoek en tot slot de apotheek. Daar worden medicijnen uitgegeven en in de eigen taal wordt uitgelegd hoe deze gebruikt moeten worden.

Een van de eerste checks is in een Tibetaans vluchtelingenkamp. De Tibetanen worden door China onderdrukt en sommigen sturen hun kind daarom door de bergen naar Nepal. Dat is de enige hoop op een beter leven. De kinderen trekken te voet met een gids; een barre tocht van ongeveer twee weken door de Himalaya. Hun enige bagage? Een voedselpakket voor onderweg. Wat een liefde moeten die ouders voor hun kind hebben, bedenk ik. Dat ze zo kunnen loslaten. Sommige kinderen zijn net aangekomen. Het is moeilijk contact te maken met deze lichamenlijk sterke, maar getraumatiseerde kinderen. Eerst ben ik verbaasd over hun goede gezondheid, maar het is snel duidelijk: alleen de sterksten kunnen de tocht aan.

Ik hoor Joost een mij onbekend woord zeggen, waarop het kind dat hij onderzoekt breed glimlacht. Ik vraag hem naar het magische woord: het is gewoon de naam van het kind. Mariska wil de benen van een jongetje onderzoeken; zijn ene been laat hij zonder moeite zien, bij het andere aarzelt hij. Uit-

eindelijk besluit hij de lange dokter te vertrouwen. Onder zijn sok zit een klein rolletje dollarbiljetten. Het is zijn enige bezit.

Als we weggaan, krijgen we tijdens een ritueel allemaal een kata omgehangen: een traditionele, boeddhistische witte sjaal. Een mooi gezicht als iedereen hem om heeft. Het afscheid van het kamp is moeilijk, emoties komen boven als blijkt dat de 'vader' van het kamp ziek is. De kinderen zijn voor veel van hun dagelijkse behoeften van deze man en zijn vrouw afhankelijk. We moeten kijken wat we voor hem kunnen doen, hoewel onze

Onder zijn sok zit een klein rolletje dollarbiljetten. Het is zijn enige bezit

contacten in de volwassenenzorg beperkt zijn vanwege de doelgroep van MCC.

Aan het eind van de middag neem ik een duik in het zwembad van het plaatselijke Hyatt-hotel. Het levert een vervreemdend contrast met het kamp op, maar ik heb de lichamenlijke activiteit even nodig om het gevoel van onrecht van deze kinderen af te reageren en mezelf op te laden voor de volgende dag.

Dan onderzoeken we alle kinderen in één heel dorp. Van tevoren lijkt het een enorme klus, maar met z'n allen is het zo gebeurd en iedereen is heel gemotiveerd - liever geen pauze, nee, we willen deze paar kinderen ook nog zien! Er zijn grote meiden bij met schildklierproblemen, te kleine kinderen met afwijkingen in de urine: misschien hebben ze een nierziekte. **Het valt me op dat de kinderen door hun schooluniformen verzorger en gezonder ogen dan ze zijn. Soms komen er armen en benen als stokjes onder vandaan.** Een jongen die ik nakijk, heeft zijn arm twee weken ervoor gebroken en niet eerder een dokter gezien. De breuk is al grotendeels geheeld, maar niet goed. Ik ben geneigd volgens Nederlandse protocollen te denken, maar die kan ik hier niet toepassen. Ik moet, hoe moeilijk dat ook is, de verminderde functie van zijn arm accepteren, zeker ook omdat hij ernstiger problemen heeft die dringend om aandacht vragen.

's Avonds krijgen we een ayurvedische massage. Even ontspannen en alles wat we hebben meegemaakt een plek geven. Dagelijks doen we dat ook door met z'n allen de dag te evalueren. Het zijn kostbare momenten, nodig om er de volgende dag weer tegenaan te kunnen met alle energie en aandacht die de kinderen verdienen. We zijn als team al goed op elkaar ingespeeld en er is ook ruimte voor humor. Het is hard werken, maar door de goede sfeer en het gevoel echt iets te kunnen doen hier, geeft het ook energie.

We bezoeken een klooster met jonge nonnen. Door hun geschoren hoofden is het niet te zien dat het meisjes zijn. Hun dagindeling is indrukwekkend: van vijf uur 's ochtends tot tien uur 's avonds zijn ze non-stop in touw. Ze zijn er niet best aan toe. Bijna allemaal hebben ze bloedarmoede, buikpijn en huidproblemen. Aan het eind van de check willen ze toch per se onze zware dozen en tassen van het op de berg gelegen klooster naar beneden sjouwen. Niets en niemand kan deze stoere meiden tegenhouden.

De volgende stop is een boarding school. Jonge kinderen uit afgelegen gebieden gaan hier naar school en wonen bij gastgezinnen in het aangrenzende dorp. Slechts drie keer per jaar gaan ze naar huis. In het schoolgebouw staan zes schoolverpleegkundigen verlegen klaar om de kunst van ons af te kijken. Ik hang een van hen een stethoscoop om en we gaan aan de slag. Ze blijft een beetje op de achtergrond en doet mij aarzelend na, maar langzaam groeit het vertrouwen. Samen zoeken we naar hartruisen, longontstekingen, onderzoeken we buiken op worminfecties en vergrote organen en kijken naar de huid voor infecties. De nurses spreken voornamelijk Nepalees. Ik probeer te gebaren: goed en niet goed. Ik wijs aan en trommel afwijkende hartgeluiden op de tafel.

Ik schrik van het grote aantal kinderen met rotte, afgebroken tanden en veel gaatjes. "Tandenborstel?" vraag ik met handgebaren. "Soms," zeggen ze terughoudend. En dus leggen we uit dat twee keer per dag poetsen heel belangrijk is, en we geven ze tandenborstels en tandpasta.

Een meisje moet urine inleveren maar kan niet plassen. Nadat we haar vier keer hebben teruggestuurd, komt ze - heel inventief - met een bekertje water. Een ander kind wil de onderzijde van de arm niet laten zien -

